

פרשת מטות

מה בפרשה: סיכום מתומצת של פרשת השבוע

התרת נדרים • נקמת ישראל במדין • הבטחת מזרח הירדן לשבט ראובן וגד וחצי שבט מנשה • הפרשה ועינינה מובאים בלשון קלה וברורה

בתחילת הפרשה מובאים דיני נדרים. הנדר הוא איסור או חומרה שהאדם מטיל על עצמו מרצונו החופשי וכתוצאה מכך נאסר עליו דבר שהוא בעצם מותר לכל אדם אחר. התורה החמירה מאוד בקיום הנדר: "לא יחל (יחלל) דברו, ככל היוצא מפיו יעשה".

התרת נדרים

הנדרים והשבועות חלים רק באיש או אשה מבוגרים שעומדים ברשות עצמם. אולם, נערה שעדיין בבית אביה וברשותו, או אשה נשואה, יכולים בעלה או אביה לפטור אותה מן הנדר ולהפר אותו. ברם, באם הללו שמעו את דבר הנדר ולא הביעו כל התנגדות, חובה עליה לקיים את הנדר במלואו. ניתן גם להתיר את הנדר באמצעות ה"חכם", רב בקיא ומורה הוראה, שיכול למצוא פתח חרטה בנדר - דהיינו, למצוא פרט מסוים שאילו הנודר היה זוכר אותו לא היה נודר כלל - ועל ידי לבטל את הנדר.

הנקמה במדין

המדדינים היו אלה ששלחו את בנותיהם כדי לפתות את בני-ישראל ולהכשילם בעוון עבודה-זרה ובגללם נפלו 24,000 איש מבני-ישראל. על פי ציווי ה' ניגשו ישראל ללחום במדיינים ולנקום את דם אחיהם. מכל שבט יצאו למלחמה אלף איש ובראש המחנה עמד פינחס בן אלעזר הכהן. במלחמה הרסו חילות ישראל את כל ערי מדין ושרפו אותן באש. בקרבות נהרגו כל הגברים המדיינים ובתוכם הרגו בחרב את בלעם. את הנשים והילדים לא הרגו אלא לקחו אותם בתוך שלל המלחמה יחד עם הרכוש.

כשיצא משה לקראת חייליו וראה את ה"שלל" שהביאו איתם קצף עליהם מאוד; "החייתם כל נקבה!" - מדוע השארתם בחיים את אותן נשים שפיתו והסיתו את בני-ישראל לעבודה זרה וגרמו למגיפה הנוראהז מיד ציוה משה להרוג את כל הנשים הבוגרות.

על מנת להכנס למחנה ישראל היו אנשי הצבא צריכים לטהר את עצמם ולהכשיר את כלי הגויים שלקחו שלל. אלעזר הכהן לימדם כיצד להכשיר את הכלים לפי אופן שימושם. כלי מתכות: זהב, כסף, ברזל ונחושת - שהשתמשו בהם בחמים - יש להגעילם במים רותחים. כלים שנועדו לצליה על האש היה צורך ללבן ואת כל הכלים טיהרו במים (מכאן למדו חז"ל כי יש לטבול את כלי הגויים או אלו שנרכשו מהם במקוה טהרה, לפני השימוש בהם).

את שלל המלחמה חילקו משה ואלעזר לשניים: חלק אחד ליוצאים למלחמה, השני לשאר כל עדת בני-ישראל, כשכל אחד מהם הפריש חלק מסוים מהשלל לכהנים וללויים.

בקשה מיוחדת

כשיצאו בני-ישראל ממצרים לקחו איתם מקנה רב. אך מאחר שפרנסתם במדבר היתה מצויה בשפע, ניתן להם לחם מן השמים ובשר השליו היה מצוי בכל מקום, זנחו את המרעה. לעומת רוב השבטים חיבבו בני ראובן וגד וחצי משבט מנשה את רעיית הצאן וקנו את הצאן מאחיהם. גם בשלל מלחמת מדין היה מקנה רב ומטבע הדברים הוא הגיע אל השבטים הללו, כך שהיה

פרשת מטות

להם; "מקנה רב . . . עצום מאוד". לאחר שבני-ישראל כבשו את צידו המזרחי של הירדן, שהיה משופע בשטחי מרעה וכרי דשא, ביקשו ראובן וגד את רשותו של משה ליישב את השטחים הללו.

בתחילה סירב משה: היעלה על הדעת שאחיכם יצאו למלחמה ואתם תשארו פה! הדבר יגרום לפחד בקרב העם ושוב תשרור האוירה שהיתה לאחר דברי המרגלים. אולם לאחר שהבהירו למשה כי אין הם מפחדים מהמלחמות שיהיו בכניסה לארץ וכתנאי לקבלת מבוקשם הם מוכנים לעמוד בראש כוחות הצבא שיכבשו את הארץ, נענה משה לבקשתם אך חזר והתרה בהם, שאם לא יקיימו את התנאי יקבלו חלק ונחלה בארץ כנען ככל שבטי ישראל.

מקור: maale-adumim.com